

**Гриценко І. О.**

студентка 3-го курсу Інституту прокуратури та слідства  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДНОСИН АДВОКАТА З СУДОМ**

У межах своєї компетенції адвокати дають консультації та роз'яснення, довідки щодо законодавства, складають заяви, скарги та інші документи правового характеру, здійснюють представництво у суді та в інших державних органах в інтересах громадян і юридичних осіб, надають юридичну допомогу суб'єктам права, сприяють правовими засобами здійсненню підприємницької діяльності. Разом з тим, адвокат повинен дотримуватись обов'язків, покладених на нього Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: неухильно виконувати вимоги діючого законодавства, використовувати усі передбачені законом засоби захисту прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб і не має права використовувати свої повноваження на шкоду особі, в інтересах якої прийняв доручення, а також відмовитися від прийнятого на себе захисту підозрюваного, обвинуваченого, підсудного. Крім високої кваліфікації, адвокат має володіти глибокими знаннями не тільки у галузі юриспруденції, а і в інших сферах науки, бути тонким психологом, вміти робити необхідні висновки. Для нього дуже важливо бути добрим промовцем, мати змогу майстерно складати документи. Неодмінна вимога до адвоката — скрупульозне дотримання свого призначення — захищати не злочин, а людину, володіти високими моральними якостями, неухильно додержуватися адвокатської етики (Основні положення про роль адвокатів [Електронний ресурс]. — 1990. — Режим доступу до ресурсу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_835](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_835)).

Адвокат як людина може дотримуватися будь-якого етичного вчення, будь-яких етичних поглядів, однак, як для члена корпорації для нього можлива тільки одна система професійних цінностей, тільки один набір стандартів професійної поведінки.

Слід врахувати, що великою помилкою було б вважати, що формування системи етичних норм професійної поведінки адвоката (які безумовно обмежать свободу дій адвоката), в тій чи іншій мірі зможе перешкодити виконанню адвокатом його професійних обов'язків. Для того, щоб уникнути такої помилки досить згадати, що «професійні обов'язки адвоката» це не тільки те, що треба робити, але і те, як це можна робити.

У відносинах з судом адвокат має бути стриманим і коректним (Основы правоведения Украины: Учебное пособие / Кивалов С. В., Музыченко П. П., Крестовская Н. Н., Крыжановский А. Ф. — Х.: «Одиссей», 2005. — 384 с.). Дотримуючись принципу законності, адвокат водночас має бути наполегливим і принциповим у відстоюванні інтересів клієнта в суді, не поступатися своєю незалежністю у захисті й представництві прав та інтересів клієнта з метою не погіршити стосунків з суддями; у випадку вчинення судом тиску на адвоката — не йти на компроміси, які суперечать охоронюваному законом інтересам клієнта; послідовно дотримуватися принципу домінантності інтересів клієнта перед всіма іншими інтересами й міркуваннями, що пов'язані з відносинами адвоката з судом.

Адвокат не повинен полишати без уваги порушення закону, нетактовне і зневажливе ставлення суду та інших учасників процесу до його клієнта, його самого або адвокатури в цілому і повинен реагувати на відповідні дії у формах, передбачених чинним законодавством.

До того ж адвокат повинен виявляти активність у збиранні та наданні доказів у справі, що розглядається судом. Він повинен прагнути формулювати процесуальні документи, усні заяви, клопотання, виступи таким чином, щоб унеможливити їх невірне тлумачення.

Етичні аспекти відносин адвоката з органами дізнання, попереднього слідства та адміністративної юрисдикції визначено у Правилах адвокатської етики. У відносинах із зазначеними вище органами адвокат має дотримуватися принципів і підходів, закріплених розділом IV цих Правил, ураховуючи специфіку їх статусу і процесуальних форм взаємодії адвоката з ними, передбачених чинним законодавством. Адвокат повинен зберігати таємницю слідства в межах, визначених чинним кримінально-процесуальним законодавством (Правила адвокатської етики//Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури//Затверджені Установчим З'їздом адвокатів України 17.11.2012 року).

Адвокат не повинен умисно перешкоджати законному здійсненню процесу дізнання, попереднього слідства, адміністративного провадження і давати клієнту поради, свідомо спрямовані на вчинення таких перешкод, приймати доручення на ведення на стадії дізнання та попереднього слідства справи клієнта, направленою йому особами, що здійснюють дізнання або слідство по цій справі.

В ході судового розгляду справи адвокат не повинен: намагатися вплинути на рішення (вирок) суду позапроцесуальними засобами; робити свідомо неправдиві заяви стосовно фактичних обставин справи; подавати суду завідомо неправдиві докази або свідомо брати участь в їх формуванні; посилатися в суді на завідомо неправдиві або завідомо викривлені фактичні обставини, або обставини, що завідомо не стосуються предмета спору; або на подані клієнтом докази, стосовно яких йому відомо, що вони є неправдивими, або докази, отримані з порушенням положень цих Правил; порушувати порядок у судовому засіданні, припускатись сперечань з судом та висловлювань, що принижують честь і гідність суду або інших учасників процесу.

Отже, у загальному вигляді взаємини адвоката з судом мають виглядати наступними чином: адвокат зобов'язаний шанобливо ставитися до суду і свого опонента. У суді адвокат має беззаперечно підкорятися розпорядженням головуєчого, дотримуватися встановленого порядку судового засідання. Своїми діями, висловлюваннями, виступами адвокат має сприяти формуванню в суспільстві поважного ставлення до судово-правової системи в цілому і до окремих її представників зокрема. Здійснюючи захист та представництво в суді, адвокат повинен бути в охайному одязі і не допускати недбалого ставлення до свого зовнішнього вигляду.

Дотримання адвокатами особливих деонтологічних вимог і правил розглядається світовою адвокатською спільнотою як необхідна передумова повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею її важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві.